

Teknas innspill til komiteens behandling av statsbudsjettet for 2023

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 97 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Helseberedskap

Tekna mener det er svært viktig å se helseberedskap i et bredt perspektiv. Tekna mener det både i forebygging og behandling er avgjørende med tilstrekkelig personell med rett kompetanse og tilgang til andre viktige innsatsfaktorer. I det sikkerhetspolitiske og geopolitiske landskapet med krig i Europa, klimaendringer, demokratisk tilbakegang, globalisering, sett i sammenheng med nye sårbarheter og kapasitetsutfordringer som følge av økt digitalisering, demografiske endringer og urbanisering, er helsesektoren sterkt presset. Ikke minst har Covid-19-pandemien avdekket internasjonale avhengigheter og at vi er mer sårbare enn vi trodde.

Tekna mener Stortinget må sørge for tilstrekkelig kapasitet og ressurser til å ivareta følgende svært kritiske områder:

- *Nasjonal produksjon og lagerkapasitet av medisinsk utstyr og testutstyr.*
- *Sikre mulighet for produksjon av vaksiner/legemidler nasjonalt eller i et felles nordisk samarbeid som et supplement til import.*
- *Sikre at kompetansen og det faglige tunge miljøet ved pandemilaboratoriet ved Oslo Universitetssykehus opprettholdes.*
- *Styrke digital beredskap og IT-sikkerhet gjennom økt satsning på kompetanseheving.*
- *Sikre at helseberedskap er koordinert med andre samfunnskritiske tjenester som drikkevann, strøm, e-kom og transportsystemer.*
- *Sørge for at vi har en god strålevernberedskap.*

Helsepersonell

Tekna har en overordnet bekymring for om vi har tilstrekkelig kapasitet i vår arbeidsstokk innen spesialisert helserelaterte utdanninger for å møte fremtidens behov for bedre og mer effektive helsetjenester.

Tekna viser til pågående arbeid i helsepersonellkommisjonen og [Teknas innspill](#) til denne.

Tekna mener at realister og teknologer med avansert kompetanse har arbeidsoppgaver og yrkesbakgrunn som er essensielle for dagens helsetjeneste, samt kompetanse og erfaring som er svært viktig for utviklingen av fremtidens helse- og omsorgstjeneste. Man kjenner for lite til verdien og bruksområdene av den kompetansen som ligger i en tyngre realfaglig og teknologisk utdanning og rollen medarbeidere med denne kompetansen har og vil ha i økende grad i helsevesenet.

Det er derfor behov for å utdanne og å nyttiggjøre oss kompetansen innen alle de realfaglige disiplinene på en bedre måte.

Tekna mener Stortinget må be regjeringen gjennomføre en kartlegging av kompetansebehovet for å mobilisere arbeidskraftreserven blant teknologer og realister og eventuelt øke kapasiteten innen områder av svært samfunnskritisk karakter, som eksempelvis IT-sikkerhet, pandemihåndtering osv.

E-helse

Det er svært store E-helseprogrammer under utvikling og utrulling. Tekna viser til at vi har store gap i den avanserte IT-kompetansen som er nødvendig for å sikre at disse løsningene er gode og tilpasset norske forhold nasjonalt og lokalt, at de er brukervennlige og at de er sikre. I en tid med et svært krevende geopolitisk bakteppe for Norge og Europa, er det avgjørende at vi bygger kompetanse nasjonalt innenfor digitalisering.

Helsedata har høy verdi, og er særlig utsatt for misbruk og uautorisert spredning. Behovet for å sikre konfidensialitet, tilgjengelighet og integritet til både informasjon og systemer er særlig sterkt, fordi det er evnen til å gi forsvarlig helsehjelp og ivareta pasientsikkerheten som står på spill. Å sørge for robusthet der helsedata behandles er grunnleggende for å opprettholde tillit til helsevesenet. Teknologi og systemer kan være sårbare for digitale trusler, og det inkluderer ikke bare systemer knyttet direkte til pasientbehandling. Systemer og tjenester for leveranser av varer og tjenester til helsetjenesten, produksjon og distribusjon av legemidler og vaksiner og lignende er også viktig å beskytte i et beredskapsperspektiv. Dette er viktige virkemidler ikke bare for å yte helse- og omsorgstjenester, men også for folkehelsen.

Tekna vil særlig trekke for utfordringer knyttet til digital sikkerhet fordi sektoren er preget av stor kompleksitet og det ser stor variasjon i implementering av sikkerhetsdata. Det er lange verdikjeder som må sikres hele veien.

Regjeringen har utarbeidet en egen strategi [Nasjonal strategi for digital sikkerhetskompetanse](#) for å møte det store kompetansegapet innen IT-sikkerhet som er tydelig uttalt og det er bred enighet om.

Tekna ber Stortinget følge opp at regjeringen leverer på tiltakene i strategien knyttet til kompetanse innen helseområdet.

Kommunenes helse- og omsorgstjeneste

Tekna har gjennomført en undersøkelse blant kommunene for å kartlegge behovet for avansert kompetanse innen grunnleggende områder som vann og avløp, IT og geoteknikk mm og finner at det er svært mange kommuner som sliter med rekruttering som sikrer gode tjenester. Rent drikkevann, gode digitale kommunikasjonssystemer, klimatilpasning knyttet til ras, skredfare og flom, er alle viktige tjenester som er helt nødvendig for det forebyggende og løpende kommunale helse- og omsorgsarbeidet. Vår undersøkelse viser at behovet for fagpersoner er stort. Hele 55 prosent av kommunene sier at behovet står udekket som følge av mangel på fagpersoner, og at det har blitt stadig mer krevende å rekruttere kandidater med rett kompetanse.

Det er stort behov for å utvikle helseteknologiske løsninger for å ivareta en aldrende befolkning. Vi ser i dag at det er svak bestiller kompetanse i mange kommuner. IT-tjenester blir i stadig større grad og på ulike måter lagt inn i interkommunalt samarbeid. To av tre kommuner oppgir at de har interkommunalt samarbeid på de områdene som er

nevnt, men IKT/IT skiller seg ut som det fagområdet hvor slikt samarbeid er mest vanlig, opptil 43 prosent hos de små kommunene og 41 prosent i mellomstore kommuner.

20 prosent av storkommunene har svært vanskelig for å besette IT/IKT-stillingene og 35 prosent av de mellomstore kommunene opplever at oppgaver innen IKT/IT ikke blir løst.

Tekna viser til at det ikke satses på forskning på området fra KDD. Det er også kutt i Digitaliseringsdirektoratets midler til forvaltning av nasjonale fellesløsninger.

Tekna ber Stortinget sikre at det ikke kuttes i midler til forskning på og utvikling av digitale løsninger for kommune-Norge, særlig innen helse og omsorg.